

Luonnos 16.4.2018

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi yleisestä tietosuojasetuksesta ja kansallisen henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädännön muutoksista johtuvat välttämättömät muutokset vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettuun lakiin, majoitus- ja ravitsemistoinnasta annettuun lakiin, matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annettuun lakiin, vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annettuun lakiin, mittauslaitelakiin, tilintarkastuslakiin ja yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annettuun lakiin. Muutokset liittyvät viittaussäännöksiin henkilötietojen suojaa koskevaan lainsäädäntöön.

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetussa laissa ehdotetaan säädettäväksi poikkeuksesta yleisen tietosuojasetuksen 15 artiklaan.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	4
1 JOHDANTO	4
2 NYKYTILA	4
2.1 Yleinen tietosuoja-asetus	4
2.2 Kansallinen lainsäädäntö.....	7
Perustuslaki	7
Tietosuojalaki.....	7
Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta.....	8
3 NYKYTILAN ARVIOINTI	8
4 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	10
5 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	10
6 ASIAN VALMISTELU.....	10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	11
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	11
1.1 Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta	11
1.2 Laki kilpailu- ja kuluttajavirastosta.....	11
1.3 Laki majoitus- ja ravitsemistoiminnasta	12
1.4 Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajista	13
1.5 Laki vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta.....	13
1.6 Mittauslaitelaki	13
1.7 Tilintarkastuslaki.....	14
1.8 Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä.....	14
2 VOIMAANTULO.....	15
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	15
LAKIEHDOTUKSET	17
vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 130 §:n muuttamisesta.....	17
kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta	18
majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain muuttamisesta	19
matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain 16 §:n muuttamisesta	21
vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetun lain 11 §:n 2 momentin kumoamisesta.....	22
mittauslaitelain 53 §:n 2 momentin kumoamisesta	23
tilintarkastuslain 4 luvun 13 §:n muuttamisesta	25
yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	26
LIITTEET	27
RINNAKKAISTEKSTIT	27
vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 130 §:n muuttamisesta.....	27
kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta	28
majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain muuttamisesta	29
matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain 16 §:n muuttamisesta	31
tilintarkastuslain 4 luvun 13 §:n muuttamisesta	32
yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	33

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan unionin tietosuojalainsäädäntöä on uudistettu. Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat keväällä 2016 Euroopan unionin (jäljempänä *EU*) tietosuojapaketin, johon kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (jäljempänä *yleinen tietosuoja-asetus*) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680 luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäättöksen 2008/977/YOS kumoamisesta. Yleisellä tietosuoja-asetuksella kumotaan EU:n henkilötietodirektiivi (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta), joka on Suomessa pantu täytäntöön henkilötietolailla (523/1999). Yleinen tietosuoja-asetus tulee sovellettavaksi sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Yleistä tietosuoja-asetusta aletaan soveltaa 25.5.2018.

Yleisen tietosuoja-asetuksen tarkoitus on yhtäältä taata luonnollisten henkilöiden suojele henkilötietojen käsittelyn yhteydessä ja toisaalta tukea vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen ja talousunionin kehittämistä, taloudellista ja sosiaalista edistystä sekä talouksien lujittamista ja lähentämistä EU:n sisämarkkinoilla. Yleinen tietosuoja-asetus on huomattavasti yksityiskohtaisempi kuin henkilötietodirektiivi. Lainsäädäntöinstrumentin luonne on myös erilainen. Yleinen tietosuoja-asetus on jäsenmaissa suoraan sovellettavaa ja velvoittavaa lainsäädäntöä.

Vaikka yleinen tietosuoja-asetus on kansallisesti suoraan sovellettava säädös, se ei kaikilta osin harmonisoi EU:n jäsenvaltioiden henkilötietojen suojaa koskevaa lainsäädäntöä, vaan jättää jäsenvaltioille direktiivinomaista kansallista liikkumavaraa. Kansallisella liikkumavaralla tarkoitetaan yleisen tietosuoja-asetuksen osoittamaa harkintamarginaalia, jonka puitteissa jäsenvaltioiden lainsäätäjien on mahdollista antaa tai pitää voimassa kansallista lainsäädäntöä. Tällä lainsäädännöllä täydennetään tai täsmennetään asetuksen säännöksiä, jotka muodostavat perustavanlaatuisen rungon henkilötietojen käsittelyä koskevalle säännöstölle. Tällaista täsmentävää tai täydentävää kansallista lainsäädäntöä on siten aina luettava yhdessä yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa. Yleistä tietosuoja-asetusta täydentävä tai täsmentävä kansallinen lainsäädäntö on mahdollista ainoastaan silloin, kun se tietosuoja-asetuksessa nimenomaisesti sallitaan. Kansallinen liikkumavara ei kaikilta osin suoranaisesti velvoita jäsenvaltioita säätämään yleistä tietosuoja-asetusta täydentävää tai täsmentävää kansallista lainsäädäntöä, vaan kyse on mahdollisuudesta. Tämä edellyttää myös Suomessa niin kansallisen yleislain eli henkilötietolain kuin erityislainsäädännön uudistamista.

Hallitus on 1.3.2018 antanut esityksen eduskunnalle EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi yleiseksi lainsäädännöksi (HE 9/2018 vp).

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla on useita lakeja, joissa säädetään henkilötietojen käsittelystä ja joiden yhdenmukaisuus uuden tietosuojalainsäädännön kanssa on tarpeen tarkistaa. Näiden lakien säännökset täydentävät yleislakien eli viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999; jäljempänä julkisuuslaki) ja henkilötietolain (523/1999) sääntelyä.

2 Nykytila

2.1 Yleinen tietosuoja-asetus

Yleisellä tietosuoja-asetuksella vahvistetaan säännöt luonnollisten henkilöiden suojelulle henkilötietojen käsittelyssä sekä säännöt, jotka koskevat henkilötietojen vapaata liikkuvuutta. Asetuksella suojellaan luonnollisten henkilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia ja erityisesti heidän oikeuttaan henkilötietojen suojaan. Asetusta ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn, jota suoritetaan sellaisen toiminnan yhteydessä, joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan. Asetuksen tavoitteet ja periaatteet vastaavat pitkälti vuoden 1995 henkilötietodirektiivin tavoitteita ja periaatteita.

Yleisen tietosuoja-asetuksen kohde, tavoitteet ja soveltamisala sekä asetuksessa käytettävät käsitteet määritellään asetuksen I luvussa. Asetuksen 2 artiklassa säädetään asetuksen aineellisesta soveltamisalasta. Asetusta sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn, joka on osittain tai kokonaan automaattista, sekä sellaisten henkilötietojen käsittelyyn muussa kuin automaattisessa muodossa, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa.

Yleisen tietosuoja-asetuksen keskeisten käsitteiden määritelmät (4 artikla) vastaavat pitkälti vuoden 1995 henkilötietodirektiiviä. Henkilötiedoilla tarkoitetaan asetuksessa kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön, eli rekisteröityyn, liittyviä tietoja (4 artiklan 1 kohta). Asetuksessa on myös uusia käsitteitä ja määritelmiä.

Tietosuoja-asetuksen 5 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyä koskevista yleisistä periaatteista, joita ovat lainmukaisuus, kohtuullisuus ja läpinäkyvyys, käyttötarkoitussidonnaisuus, tietojen minimointi, täsmällisyys, säilytyksen rajoittaminen sekä eheys ja luottamuksellisuus. Rekisterinpitäjä vastaa siitä, ja sen on pystyttävä osoittamaan se, että periaatteita on noudatettu (osoitusvelvollisuus).

Asetuksen 6 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta. Asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa luetellaan ne edellytykset, joiden tulee täytyä, jotta henkilötietojen käsittely olisi lainmukaista. Luettelossa mainitut edellytykset vastaavat pääosin henkilötietolain 8 §:n 1 momentissa mainittuja asioita. Käsittelyperusteista tämän esityksen kannalta keskeinen on erityisesti 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetty peruste koskien käsittelyä, joka on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus pitää voimassa tai ottaa käyttöön yksityiskohtaisempia säännöksiä asetuksessa vahvistettujen sääntöjen soveltamisen mukauttamiseksi sellaisessa käsittelyssä, joka tehdään 1 kohdan c ja e alakohdan noudattamiseksi määrittämällä täsmällisemmin tietojenkäsittely- ja muita toimenpiteitä koskevat erityiset vaatimukset, joilla varmistetaan laillinen ja asianmukainen tietojenkäsittely.

Oikeusministeriön asettama yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämien kansallisten lainsäädäntötoimenpiteiden tarvetta selvittänyt työryhmä (jäljempänä *TATTI-työryhmä*) on lähtenyt siitä, että viranomaisten henkilötietojen käsittelyn tulisi ensi sijassa perustua asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan eli rekisterinpitäjän lakisääteiseen velvoitteeseen. Tämä tarkoittaa, että viranomaisen tehtävä ja toimivaltuudet tulee kuvata lainsäädännössä niin, että henkilötietojen käsittelyn oikeusperusta ja tarkoitus voidaan siitä johtaa toiminnan tavoite huomioon ottaen. (OM:n mietintöjä ja lausuntoja 8/2018.)

Asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan käsittelyn ollessa tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi ja käsittelyn ollessa tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi on käsittelyn perustasta säädettävä joko unionin oikeudessa tai rekisterinpitäjään sovellettavassa jäsenvaltion lainsäädännössä. Käsittelyn tarkoitus määritellään kyseisessä käsittelyn oikeusperusteessa tai, 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettua käsittelyssä, sen on oltava tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Lainsäädäntö

voi sisältää erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan asetuksen sääntöjen soveltamista. Tällaiset erityiset säännökset voivat koskea muun muassa yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta; käsiteltävien tietojen tyyppiä; asianomaisia rekisteröityjä, yhteisöjä joille ja tarkoituksia joihin henkilötietoja voidaan luovuttaa; käyttötarkoitussidonnaisuutta; säilytysaikoja; sekä käsittelytoimia ja -menettelyjä, mukaan lukien laillisen ja asianmukaisen tietojenkäsittelyn varmistamiseen tarkoitetut toimenpiteet. Lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhtainen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

Yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklassa säädetään erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta käsittelystä. Erityisten henkilötietoryhmien käsite käy ilmi 9 artiklan 1 kohdasta, jossa säädetään seuraavasti: ”Sellaisten henkilötietojen käsittely, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus tai ammattiliiton jäsenyys sekä geneettisten tai biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten tai terveyttä koskevien tietojen taikka luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista koskevien tietojen käsittely on kiellettyä.” Yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan erityisiä henkilötietoryhmiä koskevien tietojen käsittely on kiellettyä. Kyseiseen pääsääntöön liittyvistä poikkeuksista säädetään asetuksen 9 artiklan 2 kohdassa.

Yleisen tietosuojasetuksen 10 artiklassa säädetään rikostuomioihin ja rikkomuksiin ja niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä. Säännöksen mukaan tällaisten henkilötietojen käsittely on sallittua, jos se suoritetaan vain viranomaisen valvonnassa tai silloin, kun se sallitaan unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa säädetään asianmukaisista suojatoimista rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi.

Tietosuojasetuksen III luvussa säädetään rekisteröidyn oikeuksista. Rekisteröidyn oikeuksia koskevassa luvussa on säännökset muun muassa:

- rekisteröidyn informoinnista (12–14 artikla),
- rekisteröidyn oikeudesta saada pääsy tietoihin (15 artikla),
- oikeudesta tietojen oikaisemiseen (16 artikla),
- oikeudesta tietojen poistamiseen (17 artikla),
- oikeudesta käsittelyn rajoittamiseen (18 artikla),
- oikeudesta siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (artikla 20) ja
- vastustamisoikeudesta (21 artikla).

Yleisen tietosuojasetuksen 23 artiklan 1 kohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus lainsäädännöllä rajoittaa asetuksen 12–22 artiklassa ja 34 artiklassa sekä 5 artiklassa, siltä osin kuin sen säännökset vastaavat 12–22 artiklassa säädettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia, säädettyjen velvollisuuksien ja oikeuksien soveltamisalaa, jos kyseisessä rajoituksessa noudatetaan keskeisiltä osin perusoikeuksia ja -vapauksia ja se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide tiettyjen tärkeiden intressien takaamiseksi. Artiklan 2 kohdassa säädetään asioista, joita koskevia säännöksiä tällaisen lainsäädännön on tarpeen mukaan sisällettävä.

Yleisen tietosuoja-asetuksen IV luvussa säädetään rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän velvollisuuksista. Tietosuoja-asetuksen V luku koskee henkilötietojen siirtoa kolmansiin maihin ja kansainvälisille järjestöille, VI luku valvontaviranomaisia, VII luku valvontaviranomaisten yhteistyötä ja yhdenmukaisuusmekanismeja ja VIII luku oikeussuojakeinoja, vastuita ja seuraamuksia. Asetuksen IX luvussa säädetään tietojenkäsittelyyn liittyvistä erityistilanteista, joita ovat esimerkiksi: henkilötietojen käsittely ja virallisten asiakirjojen julkisuus (86 artikla), kansallisen henkilötunnuksen käsitteleminen (87 artikla), arkistointitarkoitus taikka tieteellinen tai historiallinen tutkimustarkoitus tai tilastollinen tarkoitus (89 artikla). Yleisen tietosuoja-asetuksen 86 artiklan mukaan viranomaiset taikka julkis- tai yksityisoikeudelliset yhteisöt yleisen edun vuoksi toteutetun tehtävän suorittamiseksi voivat luovuttaa viranomaisten tai yhteisöjen hallussa olevien virallisten asiakirjojen sisältämiä henkilötietoja viranomaiseen tai yhteisöön sovellettavan unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jotta voidaan sovittaa yhteen virallisten asiakirjojen julkisuus ja tämän asetuksen mukainen oikeus henkilötietojen suojaan.

2.2 Kansallinen lainsäädäntö

Perustuslaki

Perustuslain (731/1999) 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.

Perustuslain 12 §:n 2 momentissa säädetty julkisuusperiaate korostaa julkisuutta viranomaistoiminnan lähtökohtana. Perustuslain kyseisen momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Tietosuoja laki

Hallitus on 1.3.2018 antanut esityksen eduskunnalle EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi yleiseksi lainsäädännöksi (HE 9/2018 vp). Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi tietosuoja laki, joka tulisi voimaan 25 päivänä toukokuuta 2018. Laki korvaisi henkilötietolain (523/1999). Esityksessä ehdotetaan, että samalla kumottaisiin henkilötietolaki sekä laki tietosuojalautakunnasta ja tietosuojavaltuutetusta. Ehdotettu laki olisi henkilötietojen käsittelyyn sovellettava yleislaki. Yleistä tietosuoja-asetusta täydentävänä ja täsmentävänä se ei muodostaisi itsenäistä ja kattavaa sääntelykokonaisuutta, vaan sitä sovellettaisiin rinnakkain asetuksen kanssa. Tietosuojalain sääntelystä voitaisiin erityislainsäädännössä poiketa, jos poikkeaminen olisi mahdollista yleisen tietosuoja-asetuksen kansalliselle lainsäätäjälle antaman harkintamarginaalin puitteissa.

Tietosuoja lailla laajennettaisiin yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaa myös sellaiseen käsittelyyn, joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan. Ehdotetussa laissa säädettäisiin henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteesta ja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelystä eräissä tilanteissa, tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavasta ikärajasta, valvontaviranomaisesta, oikeusturvasta sekä eräistä tietojenkäsittelyn erityistilanteista. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutoksia rikoslakiin sekä sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Rikoslain henkilörekisteririkosta koskeva säännös ehdotetaan korvattavaksi tietosujarikosta koskevalla rangaistussäännöksellä.

Lakiehdotuksessa on lausuntokierroksen jälkeen täydennetty henkilötietojen käsittelyn oikeudellista perustaa ja edellytyksiä, joiden täyttyessä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja

voidaan käsitellä. Esitystä on myös täydennetty eräillä rekisteröidyn oikeuksien rajoittamista koskevilla säännöksillä. Henkilötietojen käsittelyn edellytyksiä ja rekisteröidyn oikeuksien rajoituksia koskevilla uusilla ehdotuksilla pyritään hallituksen esityksen mukaan siihen, että esitys vastaisi paremmin nykytilaa eikä syntyisi tarpeettomia sääntelyaukkoja tai sektorikohtaisen lainsäädännön tarvetta.

Tietosuojalakiehdotuksen 6 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi erityisiä henkilötietoryhmiä koskevista käsittelystä. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohta ei sovellettaisi muun muassa tietojen käsittelyyn, josta säädetään laissa tai joka johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetyistä tehtävistä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asianmukaisista ja erityisistä toimenpiteistä, joita rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän olisi toteutettava käsitellessään henkilötietoja pykälän 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa.

Tietosuojalain 7 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettujen rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettuja henkilötietoja saisi käsitellä muun muassa, jos tietojen käsittelystä säädetään laissa tai tietojen käsittely johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetyistä tehtävistä.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetulla lailla (621/1999, jäljempänä *julkisuuslaki*) täsmennetään perustuslain 12 §:n 2 momentissa säädettyä julkisuusperiaatetta. Julkisuuslain 1 §:ssä ilmaistu lähtökohta on, että viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei tässä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä. Julkisuuslaissa säädetään oikeudesta saada tieto viranomaisten julkisista asiakirjoista, asiakirjojen salassapidosta ja muista tietojen saantia koskevista yleisten ja yksityisten etujen suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista. Tietosuojalakiehdotuksen 28 §:ään sisältyy henkilötietolakia vastaava viittaussäännös, jonka mukaan oikeudesta saada tieto ja muusta henkilötietojen luovuttamisesta viranomaisen henkilörekisteristä on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta säädetään.

Julkiuslain yleisestä tietosuoja-asetuksesta johtuvista mahdollisista muutostarpeista ei ole ollut käytettävissä tietoa hallituksen esitystä valmisteltaessa.

3 Nykytilan arviointi

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla on useita lakeja, joissa säädetään henkilötietojen käsittelystä ja joiden yhdenmukaisuus uuden tietosuojalainsäädännön kanssa on tarpeen tarkistaa. Suuri osa sääntelystä koskee viranomaisten henkilötietojen käsittelyä ja viranomaisten ylläpitämiä lakisäateisiä rekistereitä. Yleisen tietosuoja-asetuksen sisältämän kansallisen liikku-mavaran yksityiskohdat ovat tulkinnanvaraisia eikä asetuksen soveltamisesta ole vielä käytän-töä. Kansallinen henkilötietojen käsittelyä koskeva yleislaki eli tietosuojalaki on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä. Perustuslakivaliokunta tulee linjaamaan henkilötietojen käsittelyn sääntelyn vaatimuksia. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan henkilötietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä tarkistetaan tarvittavilta osin myöhemmässä vaiheessa, kun sääntelyn tarpeesta saadaan kansallisia ja EU-tason linjauksia.

Kilpailu- ja kuluttajavirastoa koskevat säännökset ovat Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetussa laissa (661/2012). Lain 1 §:n mukaan kilpailu- ja kuluttajapolitiikan toteuttamista, markkinoiden toimivuuden varmistamista, kilpailulain (948/2011) ja EU:n kilpailusääntöjen täytäntöön-panoa, julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016), jäljem-pänä *hankintalaki*, sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien

yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016), jäljempänä *erityisalojen hankintalaki*, noudattamisen valvontaa sekä kuluttajan taloudellisen ja oikeudellisen aseman turvaamista varten on Kilpailu- ja kuluttajavirasto. Lain 2 §:n mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto muun muassa tekee esityksiä, aloitteita ja huomautuksia kilpailun edistämiseksi ja kilpailua rajoittavien säännösten ja määräysten purkamiseksi, julkisten hankintojen avoimuuden ja syrjimättömyyden edistämiseksi, huolehtii sille kilpailulaissa säädetyistä tehtävistä ja valvoo kilpailulain nojalla tehtyjen päätösten noudattamista, huolehtii sille hankintalaissa sekä erityisalojen hankintalaissa säädetyistä tehtävistä sekä huolehtii muista sille säädetyistä tai määrättyistä tehtävistä.

Kilpailu- ja kuluttajavirastoa koskevassa laissa tai viraston toimintaa ohjaavassa muussa lain-säädännössä ei ole viraston suorittamaa henkilötietojen käsittelyä koskevia erityissäännöksiä eikä siten myöskään yleisestä tietosuoja-asetuksesta johtuvia muutostarpeita. Viraston tehtävät ovat lakisääteisiä. Virasto käsittelee henkilötietoja lakisääteisten tehtäviensä suorittamiseksi, joten henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteena on yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta eli käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi tarpeellinen erityisten henkilötietoryhmien ja rikostuomioihin, rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyvien henkilötietojen käsittely voitaisiin perustaa ehdotetun tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 2 kohtaan ja 7 §:n 1 momentin 2 kohtaan. Edellä mainittujen lainkohtien nojalla tietojen käsittely, josta säädetään laissa tai joka johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetyistä tehtävistä, on sallittua.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontatehtävien tehokkuuden turvaaminen edellyttää, että yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaisen rekisteröidyn oikeuden tutustua hänestä kerättyihin tietoihin suhde julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohdan nojalla salassa pidettäviin henkilötietoihin ratkaistaan lainsäädännössä yksiselitteisesti. Edellä mainitun julkisuuslain kohdan mukaan asiakirjat, jotka sisältävät tietoja viranomaisen tehtäväksi säädetyistä tarkastuksesta tai muusta valvontatoimeen liittyvästä seikasta, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi valvonnan tai sen tarkoituksen toteutumisen tai ilman painavaa syytä olisi omiaan aiheuttamaan vahinkoa asiaan osalliselle, ovat salassa pidettäviä. Rekisteröidyn 15 artiklan mukainen oikeus vaarantaisi kilpailu- ja kuluttajaviraston lakisääteisen valvonnan tai sen tarkoituksen toteutumisen, jos oikeus kohdistuisi henkilötietoihin, jotka ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohdan nojalla.

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettu laki (390/2005), majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annettu laki (308/2006), matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annettu laki (921/2017), vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annettu laki (920/2005), mittaustietolaki (707/2011), tilintarkastuslaki (1141/2015) ja yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annettu laki (293/2017) sisältävät viittaussäännökset kumotavaksi ehdotettuun henkilötietolakiin. Majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa on viittaus myös muutettavaksi ehdotettuun rikoslain henkilöreklisteririkosta koskevaan säännöksen, joka on korjattava viittaukseksi tietosuojarikokseen.

Edellä mainittujen lakien henkilötietojen käsittelyn oikeusperustana on yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta eli käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Lakien henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten voidaan katsoa olevan yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan liikkumavaran mukaisia ja tietojensaantia ja luovuttamista koskevien säännösten myös 86 artiklan liikkumavaran mukaisia. Rekisterinpitäjät on määritelty laissa.

Tilintarkastuslain nojalla käsitellään myös yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia ja 10 artiklassa tarkoitettuja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevia tietoja. Käsittelystä on säädetty sekä tilintarkastuslaissa että tietosuojalain 6 ja 7 §:ssä. Tilintarkastuslain säännösten voidaan näiltä osin katsoa olevan yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia.

Tilintarkastuslaissa säädetään rekisteröidyn tarkastusoikeuden rajoituksesta. Tarkastusoikeutta vastaa yleisessä tietosuoja-asetuksessa rekisteröidyn 15 artiklan mukainen oikeus saada pääsy tietoihin. Voimassa olevan lain mukainen rajoitus voidaan säilyttää yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan g alakohdan liikkumavaran nojalla. Tarkastusoikeuden rajoitusta koskevan säännöksen sanamuoto tulee muuttaa vastaamaan yleistä tietosuoja-asetusta ja tietosuojalakia.

4 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on tehdä yleisestä tietosuoja-asetuksesta ja kansallisen henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädännön muutoksista välttämättömät muutokset eräisiin työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan henkilötietojen käsittelyä koskeviin lakeihin, joiden osalta muutoksia ei tehdä muussa yhteydessä.

Ehdotetut muutokset ovat pääosin teknisluonteisia ja koskevat viittaussäännöksiä kumottuun henkilötietolakiin tai rikoslain henkilörekisteririkosta koskevaan säännökseen.

Lisäksi kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös rekisteröidyn yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaisen oikeuden tutustua hänestä kerättyihin tietoihin rajoittamisesta.

5 Esityksen vaikutukset

Yleinen tietosuoja-asetus ja osaltaan myös tietosuojalaki aiheuttavat suhteellisen merkittäviä vaikutuksia yhteiskuntaan, viranomaisten toimintaan ja yrityksiin sekä kustannuksia henkilötietoja käsitteleville. Niitä ei kuitenkaan voida pitää tästä esityksestä aiheutuvina vaikutuksina ja kustannuksina eikä niitä sen vuoksi ole tarpeen laajemmin käsitellä tässä yhteydessä. Yleisen tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain vaikutuksia on selostettu hallituksen esityksessä EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi yleiseksi lainsäädännöksi (HE 9/2018 vp). Vaikutukset seuraavat hallituksen esityksessä selostetulla tavalla pääasiassa yleisestä tietosuoja-asetuksesta.

Rekisteröidyn yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaisen oikeuden rajoittaminen vaikuttaa rekisteröidyn asemaan. Nykyään henkilötietolain mukaista tarkastusoikeutta kilpailu- ja kuluttajaviraston kilpailuvastuualueen valvontatehtävien hoitamisen yhteydessä kerättäviin henkilötietoihin ei ole rajoitettu, joten ehdotus muuttaisi nykytilaa. Rajatulla poikkeuksella rekisteröidyn oikeuteen ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta rekisteröidyn asemaan ottaen huomioon myös ehdotetut suojaustoimet.

Muutoin esityksessä ehdotetut muutokset ovat lähinnä teknisluonteisia viittaussäännösten muutoksia eikä niillä olisi erityisiä vaikutuksia.

6 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä. Esitysluonnos oli kirjallisella lausuntokierroksella xx.xx.-xx.xx.2018. Lausuntoa pyydettiin [].

(täydennetään lausuntokierroksen jälkeen)

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta

130 §. Rekisterit. Pykälän 4 momentin sisältämät informatiiviset viittaukset henkilötietolakiin ja julkisuuslakiin ehdotetaan poistettaviksi. Muutoin pykälä vastaisi voimassa olevaa lakia.

1.2 Laki kilpailu- ja kuluttajavirastosta

7 a §. Rajoitus rekisteröidyn oikeuteen tutustua hänestä kerättyihin tietoihin. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 a §, jossa säädettäisiin poikkeus yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklassa säädettyyn rekisteröidyn oikeuteen tutustua hänestä kerättyihin tietoihin. Sen lisäksi, mitä tietosuoja-laissa (/) säädetään, rekisteröidyllä ei olisi oikeutta tutustua hänestä kerättyihin tietoihin, jos henkilötietoja käytetään Kilpailu- ja kuluttajaviraston kilpailulain, hankintalain tai erityisalojen hankintalain mukaisissa valvontatehtävissä ja tiedon antamatta jättäminen niistä on välttämätöntä valvonnan tai sen tarkoituksen toteutumisen turvaamiseksi.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston kilpailuvastuualue käsittelee henkilötietoja hoitaessaan lakisääteisiä valvontatehtäviään. Henkilötietoja käsitellään niin kilpailuvalvonnan, julkisten hankintojen valvonnan, yrityskauppalvalvonnan kuin neutraliteettivalvonnankin yhteydessä. Yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaisen rekisteröidyn oikeuden rajaaminen on tarpeen valvonnan yleisten toteuttamisedellytysten sekä yksittäisten valvontatoimien onnistumisen turvaamiseksi.

Tietosuojalain 34 §:n 1 momentissa säädetään niistä tilanteista, joissa rekisteröidyllä ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklassa tarkoitettua oikeutta tutustua tietoihin, joita hänestä on kerätty. Pykälän 2-4 momentissa säädetään erityisistä toimenpiteistä, joita yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 2 kohdassa edellytetään, kun rekisteröidyn oikeuksia rajoitetaan artiklan 1 kohdan tarkoittamissa tilanteissa. Tietosuojalain 34 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan rekisteröidyllä ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklassa tarkoitettua oikeutta tutustua tietoihinsa silloin, jos tiedon antamisesta saattaisi aiheutua vakavaa vaaraa jonkun muun oikeuksille. Kohta soveltuu Kilpailu- ja kuluttajaviraston kilpailuvastuualueen valvontatehtäviin muun muassa tilanteessa, jossa rekisteröidyn oikeuden rajoittaminen perustuu tarpeelle suojata ilmi-antajan anonymiteettiä.

Edelleen tietosuojalain 34 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan rekisteröidyllä ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklassa tarkoitettua oikeutta tutustua tietoihinsa silloin, jos rekisterissä olevia henkilötietoja käytetään valvonta- ja tarkastustehtävissä ja tiedon antamatta jättäminen on välttämätöntä Suomen tai EU:n tärkeän taloudellisen tai rahoituksellisen edun turvaamiseksi. Ei ole täysin yksiselitteistä, voidaanko Kilpailu- ja kuluttajaviraston lakisääteisten valvontatehtävien tulkita sisältyvän tietosuojalain 34 §:n 1 momentin 3 kohdan piiriin, minkä vuoksi kansallisen liikkumavaran laajempi käyttö on välttämätöntä. Rekisteröidyn oikeuden rajoittaminen yksinomaan tietosuojalain 34 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetysti ei ole riittävä turvaamaan valvonnan tai sen tarkoituksen täysimääräistä toteutumista.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston kilpailuvastuualueen valvontatehtävien tehokkuuden turvaamiseksi on välttämätöntä, että yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaisen rekisteröidyn oikeuden suhde julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohdan nojalla salassa pidettäviin henkilötietoihin on lainsäädännössä ratkaistu yksiselitteisesti. Edellä mainitun julkisuuslain kohdan

mukaan asiakirjat, jotka sisältävät tietoja viranomaisen tehtäväksi säädetystä tarkastuksesta tai muusta valvontatoimeen liittyvästä seikasta, ovat salassa pidettäviä, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi valvonnan tai sen tarkoituksen toteutumisen tai ilman painavaa syytä olisi omiaan aiheuttamaan vahinkoa asiaan osalliselle.

Viraston kilpailuvastuualueen lakisääteisten valvontatehtävien hoitaminen edellyttää tietosuoja-
lain 34 §:ää laajempaa rekisteröidyn oikeuden rajoittamista. Rekisteröidyn yleisen tietosuoja-
asetuksen 15 artiklassa säädetty oikeus vaarantaisi valvonnan tai sen tarkoituksen toteutumisen,
jos rekisteröidyn oikeus kohdistuisi henkilötietoihin, jotka ovat salassa pidettäviä julkisuuslain
24 §:n 1 momentin 15 kohdan nojalla. Esimerkkinä voidaan mainita yllätystarkastuksen valmis-
telu. Jos tutkinnan kohteena olevan elinkeinonharjoittajan työntekijä, joka on keskeisessä roo-
lissa kilpailulain nojalla kielletyssä toiminnassa, voisi tässä vaiheessa tutkintaa käyttää yleisen
tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaista oikeuttaan, julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 koh-
dassa ja vakiintuneessa oikeuskäytännössä vahvistettu tutkimusrauha vesittyisi ja tutkinnan on-
nistuminen vaarantuisi kestäättömällä tavalla. Oikeuden toteuttaminen tässä vaiheessa paljas-
taisi viraston kiinnostuksen kiellettyä menettelyä kohtaan tutkinnan kohteille tehden viraston
jatkotoimet tehottomiksi. Yleisemmin valvonnan tai sen tarkoituksen toteuttaminen edellyttää,
ettei rekisteröidyn oikeus vaarantaisi julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohdassa turvattuja ja
vakiintuneessa oikeuskäytännössä vahvistettuja salassapitoperusteita tutkimusrauhasta, tutkin-
nallisista syistä ja anonymiteetista.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohta turvaa tarkastus- ja valvontatoiminnan tehokkuutta.
Säännöksen tavoitteena on turvata sekä valvonnan yleisiä toteuttamisedellytyksiä että mahdol-
listaa myös yksittäisten valvontatoimien onnistuminen. Näin ollen ehdotettu rekisteröidyn oi-
keuden rajoitus vastaisi julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohdan soveltamisalaa. Rajoitus
kohdistuisi tyypillisimmin valvontatoimen kohteena olevien tahojen edustajien tai työntekijöi-
den henkilötietoihin, kuten nimiin, yhteystietoihin ja koulutukseen sekä tietoihin työnantajasta,
työtehtävistä, työhistoriasta ja asemasta. Raja-
us kattaisi sekä oikeuden saada yleisen tietosuoja-
asetuksen 15 artiklassa tarkoitetun vahvistuksen että oikeuden saada pääsy henkilötietoihin. Ra-
joitus päättyisi, kun perustetta salassapidolle ei julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohdan no-
jalla enää olisi. Rajoituksen perusteet ja sisältö annettaisiin tiedoksi rekisteröidylle yleisen tie-
tosuoja-asetuksen 13 ja 14 artikloiden edellyttämän informoinnin yhteydessä.

Ehdotettu rajoitus perustuisi yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan e ja h alakohtiin.
Yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan e ja h alakohtien nojalla rekisteröidyn oikeu-
den soveltamisalaa voidaan rajoittaa, jotta voidaan taata jäsenvaltion yleiseen julkiseen etuun
liittyvät tärkeät tavoitteet. Kilpailu- ja kuluttajaviraston kilpailuvastuualueen lakisääteisissä val-
vontatehtävissä ja EU:n kilpailusääntöjen tehokkaan täytäntöönpanon turvaamisessa on kyse
yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklassa tarkoitetusta yleiseen julkiseen etuun liittyvästä tär-
keästä tavoitteesta. Jos rekisteröidyn oikeutta ei näissä tilanteissa voitaisi rajoittaa, tulisivat Kil-
pailu- ja kuluttajaviraston toimintaedellytykset ja mahdollisuudet hoitaa täysimääräisesti ja te-
hokkaasti lakisääteisiä tehtäviään oleellisesti vaarantumaan.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 2 kohdassa edellytettynä suojatoimina sovellettaisiin
tietosuoja-
lain 34 §:n 2-4 momentissa säädettyjä suojatoimia.

1.3 Laki majoitus- ja ravitsemustoiminnasta

1 §. Soveltamisala ja määritelmät. Pykälän 4 momentin viittaus henkilötietolakiin ehdotetaan
poistettavaksi.

7 §. Matkustajarekisteri. Pykälän 2 momentin säännöstä, jonka mukaan majoitustoiminnan harjoittaja voi käyttää matkustajatietoja ja matkustajarekisteriä asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin, jollei matkustaja ole käyttänyt henkilötietolain 30 §:ssä tarkoitettua kielto-oikeuttaan, ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan viittaus henkilötietolain 30 §:än.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 21 artiklan 2 kohdan mukaan, jos henkilötietoja käsitellään suoramarkkinointia varten, rekisteröidyllä on oikeus milloin tahansa vastustaa häntä koskevien henkilötietojen käsittelyä tällaista markkinointia varten, mukaan lukien profilointia silloin kun se liittyy tällaiseen suoramarkkinointiin. Artiklan 3 kohdan mukaan, jos rekisteröity vastustaa henkilötietojen käsittelyä suoramarkkinointia varten, niitä ei saa enää käsitellä tähän tarkoitukseen.

Säännöksen voidaan katsoa olevan yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan liikkumavaran mukainen.

8 §. Matkustajatietojen luovuttaminen poliisille sekä matkustajailmoitusten ja -tietojen säilyttäminen ja hävittäminen. Pykälän 3 momentin mukaan majoitustoiminnan harjoittajan on säilytettävä matkustajailmoitukset ja -tiedot yhden vuoden ajan matkustajailmoituksen allekirjoittamispäivästä, minkä jälkeen ne on hävitettävä. Matkustajarekisterissä olevat matkustajatiedot on säilytettävä yhden vuoden ajan niiden merkitsemisestä, minkä jälkeen ne on hävitettävä. Asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin käytettävien tietojen poistamiseen rekisteristä sovelletaan kuitenkin, mitä henkilötietolain 29 §:ssä säädetään. Mainitussa pykälässä säädetään tiedon korjaamisesta siten, että rekisterinpitäjän on ilman aiheetonta viivytystä oma-aloitteisesti tai rekisteröidyn vaatimuksesta oikaistava, poistettava tai täydennettävä rekisterissä oleva, käsittelyn tarkoituksen kannalta virheellinen, tarpeeton, puutteellinen tai vanhentunut henkilötieto. Säännös, jonka mukaan asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin käytettävien tietojen poistamiseen rekisteristä sovelletaan kuitenkin, mitä henkilötietolain 29 §:ssä säädetään, lisättiin lakiin eduskuntakäsittelyssä (TaVM 1/2006 vp). Koska majoitustoiminnan harjoittajalle saattaa olla tärkeää pitää asiakasrekisteriä, talousvaliokunta täydensi 3 momentin säännöstä siten, että asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin käytettävien tietojen poistamiseen ei sovelleta vuoden määräaikaa, vaan tällaisten tietojen poistamiseen sovelletaan henkilötietolain 29 §:ää. Henkilötietolain kumoamisen johdosta momentin viimeistä virkettä ehdotetaan muutettavaksi siten, että edellä momentissa säädettyä velvoitetta hävittää tiedot yhden vuoden kuluttua niiden merkitsemisestä ei kuitenkaan sovelleta asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin käytettäviin tietoihin. Niiden osalta sovellettaisiin yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan mukaisia tietojen minimoinnin ja säilytyksen rajoittamisen periaatteita.

13 §. Rangaistussäännökset. Pykälän 3 momentin viittaus henkilörekisteririkokseen ehdotetaan muutettavaksi rikoslain muutosehdotusta vastaavasti viittaukseksi tietosuojarikokseen ja viittaus henkilötietolaissa säädettyyn henkilörekisteririkkomukseen poistettavaksi.

1.4 Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajista

16 §. Tietojen luovuttaminen rekisteristä. Pykälässä oleva viittaus henkilötietolain henkilötunnuksen käsittelyä koskevaan 13 §:än ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi saman sisältöiseen tietosuojalain 29 §:än.

1.5 Laki vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta

11 §. Rekisterit. Pykälän 2 momentti, joka sisältää informatiiviset viittaukset henkilötietolakiin ja julkisuuslakiin, ehdotetaan kumottavaksi.

1.6 Mittauslaitelaki

53 §. Rekisterit. Pykälän 2 momentti, joka sisältää informatiiviset viittaukset henkilötietolakiin ja julkisuuslakiin, ehdotetaan kumottavaksi.

1.7 Tilintarkastuslaki

4 luku Tilintarkastajaa koskevat muut säännökset

13 §. Epäilyksistä ilmoittaminen. Pykälän 1 momentin mukaan tilintarkastajan on järjestettävä palveluksessaan oleville henkilöille sisäinen menettely, jolla varmistetaan, että kyseiset henkilöt voivat nimettömästi ilmoittaa tilintarkastusta koskevan sääntelyn rikkomisepäilyistään.

Pykälän 2 momentissa oleva viittaus henkilötietolakiin ehdotetaan poistettavaksi.

Voimassa olevan pykälän 4 momentissa säädetään rekisteröidyn tarkastusoikeuden rajoituksista rikkomisepäilyjä koskevan ilmoitusmenettelyn osalta. Säännöksen mukaan sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa säädetään, edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen kohteena olevalla ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomisten selvittämistä. Ilmoituksen kohteena olevan oikeuksista säädetään henkilötietolaissa.

Tietosuojalain 34 §:ssä säädetään niistä edellytyksistä, joilla rekisteröidyn oikeutta tutustua hänestä kerättyihin tietoihin voitaisiin rajoittaa. Vastaavista rekisteröidyn tarkastusoikeuden rajoituksista on säädetty henkilötietolain 27 §:ssä.

Yleisen tietosuojasetuksen 23 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat lainsäädännöllisillä toimenpiteillä rajoittaa muun muassa 15 artiklassa säädettyä rekisteröidyn oikeutta tutustua tietoihin, joita hänestä on kerätty, jos se on välttämätöntä ja oikeasuhtaista artiklan 1 kohdassa mainittujen seikkojen varmistamiseksi. Voimassa olevan lain mukainen rajoitus voidaan säilyttää yleisen tietosuojasetuksen 23 artiklan 1 kohdan g alakohdan liikkumavaran nojalla. Yleisen tietosuojasetuksen 23 artiklan 2 kohdassa säädetään niistä asioista, joista tulisi tarpeen mukaan säätää rekisteröidyn oikeuksia rajoitettaessa.

Pykälän 4 momentin ensimmäisen virkkeen sanamuoto ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan yleistä tietosuojasetusta ja tietosuojalakia. Ilmoituksen kohteena olevalla ei sen lisäksi, mitä tietosuojalaissa säädetään, olisi yleisen tietosuojasetuksen 15 artiklassa tarkoitettua rekisteröidyn oikeutta tutustua hänestä kerättyihin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomisten selvittämistä. Rajoitettaessa rekisteröidyn oikeutta olisi noudatettava, mitä tietosuojalain 34 §:n 2-4 momentissa säädetään, mikä vastaisi tietosuojasetuksen 23 artiklan 2 kohtaa.

Pykälän 4 momentin jälkimmäinen virke ehdotetaan poistettavaksi. Rekisteröidyn oikeuksista säädetään yleisessä tietosuojasetuksessa.

Muutokset olisivat pääasiassa teknisluonteisia eikä tarkoituksena ole muuttaa oikeustilaa lukuun ottamatta viittausta rekisteröidyn oikeutta rajoitettaessa sovellettaviin tietosuojalain mukaisiin suojatoimiin, joista ei nykyisin ole säädetty.

1.8 Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä

2 §. Lain soveltamisala. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi informatiivinen viittaus henkilötietolakiin.

2 Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Saman lainkohdan mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan lainsäätäjän liikkuma-alaa rajoittaa henkilötietojen suojaa koskevan säännöksen lisäksi myös se, että henkilötietojen suoja sisältyy osittain samassa momentissa turvatus yksityiselämän suojan piiriin. Lainsäätäjän tulee näin ollen turvata oikeus henkilötietojen suojaan tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta. Säännös viittaa tarpeeseen lainsäädännöllisesti turvata yksilön oikeusturva ja yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä. Valiokunta on käytännössään pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa. Näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista. (Ks. esim. PeVL 31/2017 vp, PeVL 42/2016 vp, PeVL 38/2016 vp, PeVL 29/2016 vp, PeVL 13/2016 vp ja PeVL 18/2012 vp) Henkilötietojen käsittelyä koskeva yleinen sääntely seuraa vastaisuudessa suoraan yleisestä tietosuojasetuksesta, joka on sisällöltään merkittävästi kattavampaa ja yksityiskohtaisempaa kuin voimassaoleva henkilötietolaki.

Perustuslakivaliokunta on EU:n yleiseen tietosuojasetukseen liittyen pitänyt tärkeänä, että valtioneuvoston piirissä kartoitetaan myös erityislainsäädännön tarpeellisuuteen ja alaan liittyviä kysymyksiä. Valiokunnan käsityksen mukaan estettä ei ole sille, että henkilötietojen suojaan liittyvät sääntelyn kattavuuden sekä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset voidaan joiltain osin täyttää myös asianmukaisesti laaditulla yleisellä Euroopan unionin asetuksella tai kansalliseen oikeuteen sisältyvällä yleislailla. (PeVL 31/2017 vp ja PeVL 38/2016 vp)

Perustuslakivaliokunta on pitänyt tärkeänä, että siltä osin kuin Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (ks. PeVL 25/2005 vp). Valiokunta on tämän johdosta painottanut, että hallituksen esityksessä on erityisesti perusoikeuksien kannalta merkityksellisen sääntelyn osalta syytä tehdä selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (mm. PeVL 26/2017 vp, PeVL 2/2017 vp ja PeVL 44/2016 vp).

Yleisen tietosuojasetuksen 23 artiklassa annetaan jäsenvaltioille kansallista liikkumavaraa rekisteröidyn oikeuksien soveltamisalan suhteen. Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan lainsäädäntötoimenpiteillä rajoittaa asetuksen 12-22 artiklassa, 34 artiklassa ja 5 artiklassa säädettyjen velvollisuuksien ja oikeuksien soveltamisalaa, jos rajoituksessa noudatetaan keskeisiltä osin perusoikeuksia ja vapauksia ja se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide, jotta voidaan taata jokin 23 artiklassa säädetty oikeushyvä. Yksi peruste rajoitukselle on 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan, että rajoituksella voidaan taata jäsenvaltion yleiseen julkiseen etuun liittyvät tärkeät tavoitteet. Tällainen tavoite on muun muassa jäsenvaltiolle tärkeä taloudellinen tai rahoituksellinen etu. Artiklan 1 kohdan h alakohdassa rajoittamisen mahdollisena perusteena mainitaan valvonta-, tarkastus- tai sääntelytehtävä, joka satunnaisestikin liittyy julkisen vallan käyttöön a–e ja g alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Esityksessä ehdotetaan säännöstä, jolla rajoitettaisiin rekisteröidyn yleisen tietosuojasetuksen 15 artiklan mukaista oikeutta kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontatehtävien yhteydessä keräämiin henkilötietoihin. Rajoitusta on pidettävä välttämättömänä ja oikeasuhtaisena toimenpiteenä viraston valvontatehtävien hoidon edellytysten turvaamiseksi. Lain tasoisella tarkkarajaisella rajoituksella ei puututtaisi rekisteröidyn oikeuteen enempää kuin on välttämätöntä ja sovellettavaksi tulisivat rekisteröidyn oikeuksien turvaamiseksi tarpeelliset suojatoimet. Rajoitusta voidaan siten pitää suhteellisuusperiaatteen mukaisena. Rajoituksella ei puututtaisi rekisteröidyn henkilötietojen suojan ydinalueeseen. Suojatoimenpiteistä ehdotetaan säädettäväksi viittaamalla tietosuojalain rekisteröidyn oikeuksien rajoittamista koskevassa säännöksessä säädettyihin suojatoimenpiteisiin.

Muutoin muutokset ovat teknisluonteisia viittaussäännösten muutoksia eikä niillä siten ole erityistä merkitystä henkilötietojen suojan kannalta.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

**vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 130 §:n
muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain
(390/2005) 130 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 358/2015, seuraavasti:

130 §

Rekisterit

Tietojen luovuttamiseen sovelletaan, mitä siitä muualla laissa säädetään. Rekisterissä olevat
tiedot on tarkastettava ja tarpeettomat tiedot poistettava tarkastuksen yhteydessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuun lakiin (661/2012) uusi 7 a §, seuraavasti:

7 a §

Rajoitus rekisteröidyn oikeuteen tutustua hänestä kerättyihin tietoihin

Sen lisäksi, mitä tietosuojalaissa (/) säädetään, rekisteröidyllä ei ole luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 15 artiklassa tarkoitettua oikeutta tutustua hänestä kerättyihin tietoihin, jos henkilötietoja käytetään Kilpailu- ja kuluttajaviraston kilpailulain, hankintalain tai erityisalojen hankintalain mukaisissa valvontatehtävissä ja tietojen antamatta jättäminen on välttämätöntä valvonnan tai sen tarkoituksen toteutumisen turvaamiseksi.

Rajoitettaessa rekisteröidyn oikeutta 1 momentin nojalla on noudatettava, mitä tietosuojalain (/) 34 §:n 2-4 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

3.

Laki

majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 1 §:n 4 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 3 momentti ja 13 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 13 §:n 3 momentti laissa 1103/2017, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala ja määritelmät

Henkilötietojen salassapitoon, luovuttamiseen ja muuhun käsittelyyn sovelletaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jollei tässä laissa toisin säädetä.

7 §

Matkustajarekisteri

Majoitustoiminnan harjoittaja voi käyttää matkustajatietoja ja matkustajarekisteriä asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin.

8 §

Matkustajatietojen luovuttaminen poliisille sekä matkustajailmoitusten ja -tietojen säilyttäminen ja hävittäminen

Majoitustoiminnan harjoittajan on säilytettävä matkustajailmoitukset ja -tiedot yhden vuoden ajan matkustajailmoituksen allekirjoittamispäivästä, minkä jälkeen ne on hävitettävä. Matkustajarekisterissä olevat matkustajatiedot on säilytettävä yhden vuoden ajan niiden merkitsemisestä, minkä jälkeen ne on hävitettävä. Yhden vuoden määräaikaa ei sovelleta asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin käytettäviin tietoihin.

13 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus tietosuojarikoksesta säädetään rikoslain 38 luvun 9 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain (921/2017) 16 § seuraavasti:

16 §

Tietojen luovuttaminen rekisteristä

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, rekisteristä saa luovuttaa henkilötietoja tulosteena tai saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta tai luovuttaa ne muutoin sähköisessä muodossa. Tieto henkilötunnuksesta saadaan kuitenkin luovuttaa tämän lain nojalla vain, jos tieto annetaan tulosteena tai teknisenä tallenteena ja jos luovutuksensaajalla on oikeus henkilötunnuksen käsittelyyn tietosuojalain (/) 29 §:n tai muun lain nojalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyiden toteamisesta annetun lain 11 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyiden toteamisesta annetun lain (920/2005) 11 §:n 2 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2018.

6.

Laki

mittauslaitelain 53 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan mittauslaitelain (707/2011) 53 §:n 2 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2018.

7.

Laki

tilintarkastuslain 4 luvun 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tilintarkastuslain (1141/2015) 4 luvun 13 §:n 2 ja 4 momentti,
sellaisina kuin ne ovat laissa 622/2016, seuraavasti:

4 luku

Tilintarkastajaa koskevat muut säännökset

13 §

Epäilyksistä ilmoittaminen

Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää toimenpiteet, joilla suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Sen lisäksi, mitä tietosuojalaissa (/) säädetään, edellä 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen kohteena olevalla ei ole luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 15 artiklassa tarkoitettua rekisteröidyn oikeutta tutustua hänestä kerättyihin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomisten selvittämistä. Rajoitettaessa rekisteröidyn oikeutta on noudatettava, mitä tietosuojalain (/) 35 §:n 2-4 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

8.

Laki

yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Jollei laissa toisin säädetä, yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään sekä siihen talletettujen tietojen julkisuuteen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 5 ja 6 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.

Laki

vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 130 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 130 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 358/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

130 §

130 §

Rekisterit

Rekisterit

Tietojen luovuttamiseen sovelletaan, mitä siitä muualla laissa säädetään. *Henkilötietojen luovuttamisesta ja säilyttämisestä sekä oikeudesta saada tieto rekisterissä olevista tiedoista säädetään henkilötietolaissa (532/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.* Rekisterissä olevat tiedot on tarkastettava ja tarpeettomat tiedot poistettava tarkastuksen yhteydessä.

Tietojen luovuttamiseen sovelletaan, mitä siitä muualla laissa säädetään. Rekisterissä olevat tiedot on tarkastettava ja tarpeettomat tiedot poistettava tarkastuksen yhteydessä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

2.

Laki

kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuun lakiin (661/2012) uusi 7 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(uusi)

7 a §

*Rajoitus rekisteröidyn oikeuteen tutustua
hänestä kerättyihin tietoihin*

Sen lisäksi, mitä tietosuojalaissa (/) säädetään, rekisteröidyllä ei ole luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsitteilyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 15 artiklassa tarkoitettua oikeutta tutustua hänestä kerättyihin tietoihin, jos henkilötietoja käytetään Kilpailu- ja kuluttajaviraston kilpailulain, hankintalain tai erityisalojen hankintalain mukaisissa valvontatehtävissä ja tietojen antamatta jättäminen on välttämätöntä valvonnan tai sen tarkoituksen toteutumisen turvaamiseksi.

Rajoitettaessa rekisteröidyn oikeutta 1 momentin nojalla on noudatettava, mitä tietosuojalain (/) 34 §:n 2-4 momentissa säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

3.

Laki

majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 1 §:n 4 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 3 momentti ja 13 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 13 §:n 3 momentti laissa 1103/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala ja määritelmät

Soveltamisala ja määritelmät

Henkilötietojen salassapitoon, luovuttamiseen ja muuhun käsittelyyn sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja henkilötietolakia (523/1999), jollei tässä laissa toisin säädetä.

Henkilötietojen salassapitoon, luovuttamiseen ja muuhun käsittelyyn sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jollei tässä laissa toisin säädetä.

7 §

7 §

Matkustajarekisteri

Matkustajarekisteri

Majoitustoiminnan harjoittaja voi käyttää matkustajatietoja ja matkustajarekisteriä asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin, jollei matkustaja ole käyttänyt henkilötietolain 30 §:ssä tarkoitettua kielto-oikeuttaan.

Majoitustoiminnan harjoittaja voi käyttää matkustajatietoja ja matkustajarekisteriä asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin.

8 §

8 §

Matkustajatietojen luovuttaminen poliisille sekä matkustajailmoitusten ja -tietojen säilyttäminen ja hävittäminen

Matkustajatietojen luovuttaminen poliisille sekä matkustajailmoitusten ja -tietojen säilyttäminen ja hävittäminen

Majoitustoiminnan harjoittajan on säilytettävä matkustajailmoitukset ja -tiedot yhden vuoden ajan matkustajailmoituksen allekirjoittamispäivästä, minkä jälkeen ne on hävitettävä. Matkustajarekisterissä olevat matkustajatiedot on säilytettävä yhden vuoden ajan niiden merkitsemisestä, minkä jälkeen

Majoitustoiminnan harjoittajan on säilytettävä matkustajailmoitukset ja -tiedot yhden vuoden ajan matkustajailmoituksen allekirjoittamispäivästä, minkä jälkeen ne on hävitettävä. Matkustajarekisterissä olevat matkustajatiedot on säilytettävä yhden vuoden ajan niiden merkitsemisestä, minkä jälkeen ne on hävitettävä. *Yhden vuoden määräaika*

Voimassa oleva laki

ne on hävitettävä. Asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin käytettävien tietojen poistamiseen rekisteristä sovelletaan kuitenkin, mitä henkilötietolain 29 §:ssä säädetään.

13 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus henkilörekisteririkoksesta säädetään rikoslain 38 luvun 9 §:ssä ja henkilörekisteririkkomuksesta henkilötietolain 48 §:n 2 momentissa.

Ehdotus

ei sovelleta asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin käytettäviin tietoihin.

13 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus tietosuojarikoksesta säädetään rikoslain 38 luvun 9 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

4.

Laki

matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain (921/2017) 16 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Tietojen luovuttaminen rekisteristä

Tietojen luovuttaminen rekisteristä

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, rekisteristä saa luovuttaa henkilötietoja tulosteena tai saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta tai luovuttaa ne muutoin sähköisessä muodossa. Tieto henkilötunnuksesta saadaan kuitenkin luovuttaa tämän lain nojalla vain, jos tieto annetaan tulosteena tai teknisenä tallenteena ja jos luovutuksensaajalla on oikeus henkilötunnuksen käsittelyyn henkilötietolain (523/1999) 13 §:n tai muun lain nojalla.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, rekisteristä saa luovuttaa henkilötietoja tulosteena tai saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta tai luovuttaa ne muutoin sähköisessä muodossa. Tieto henkilötunnuksesta saadaan kuitenkin luovuttaa tämän lain nojalla vain, jos tieto annetaan tulosteena tai teknisenä tallenteena ja jos luovutuksensaajalla on oikeus henkilötunnuksen käsittelyyn *tietosuojalain* (/) 29 §:n tai muun lain nojalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

7.

Laki

tilintarkastuslain 4 luvun 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tilintarkastuslain (1141/2015) 4 luvun 13 §:n 2 ja 4 momentti,
sellaisina kuin ne ovat laissa 622/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

4 luku

Tilintarkastajaa koskevat muut säännökset

Tilintarkastajaa koskevat muut säännökset

13 §

13 §

Epäilyksistä ilmoittaminen

Epäilyksistä ilmoittaminen

Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää toimenpiteet, joilla suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja *noudattaen henkilötietolakia (523/1999)*. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää toimenpiteet, joilla suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Sen lisäksi, mitä *henkilötietolaissa* säädetään, edellä 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen kohteena olevalla ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Ilmoituksen kohteena olevan oikeuksista säädetään *henkilötietolaissa*.

Sen lisäksi, mitä *tietosuojalaissa (/)* säädetään, edellä 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen kohteena olevalla ei ole *luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kuomoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 15 artiklassa tarkoitettua rekisteröidyn oikeutta tutustua hänestä kerättyihin* 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. *Rajoitettaessa rekisteröidyn oikeutta on noudatettava, mitä tietosuojalain (/) 35 §:n 2-4 momentissa säädetään.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 ____.

8.

Laki

yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) 2 §:n 2 mo-
mentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Lain soveltamisala

Jollei laissa toisin säädetä, yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään sekä siihen tallet-
tujen tietojen julkisuuteen sovelletaan viran-
omaisten toiminnan julkisuudesta annettua
lakia (621/1999) ja valtion erityisrahoitusyh-
tiöstä annetun lain (443/1998) 5 ja 6 §:ää sekä
henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia
(523/1999).

Ehdotus

2 §

Lain soveltamisala

Jollei laissa toisin säädetä, yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään sekä siihen tallet-
tujen tietojen julkisuuteen sovelletaan viran-
omaisten toiminnan julkisuudesta annettua
lakia (621/1999) ja valtion erityisrahoitusyh-
tiöstä annetun lain (443/1998) 5 ja 6 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 ____.

